

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Az oláh falu élete.

Érdekes alkalmi leleplezések.

Az ósvad Móciából.

Debrecen, jul. 21.

Az oláh kérdés tárgyalását nagyon is alkalmivá tették azok a botrányos tüntetések, melyekkel az oláhok a magyarságot illették a magyar trón várományosának oláhországi utazása alkalmából.

Az oláhság úgy tünteti fel ezeket a botrányosnál egyébként nem nevezhető eseteket, mint az oláhság hűségének megnyilvánulásait a Habsburg-ház iránt. Ez alkalmából olyan kijelentéseket is adtak a trón várományosának az ajkára, melyek — ha megtörténtek — egyszerűen megdöbbentők. Hogy tudniillik elnyomatásukat ösmeri s majd idővel orvosolni is fogja a „várományos“, mivel az oláhságot a Habsburg-ház leghűségesebb támaszainak ösmeri.

Nos hát, vegyük szemügyre közelebről ezeket a támaszokat. Nézzük tüzhelyénél ezt a felséges népet és vonjuk le mi is a mi következtetéseinket Habsburgia leghűségesebb támaszairól! Az érdekes adatokat lapunk egyik biza mas barátja szolgáltatta, aki huzamosabb idő óta él az ósvad oláhság között.

A pópák befolyása a népre.

Érthető, hogy a pópaság, a tömegében még csak félműveltnek is alig-alig nevezhető oláh papság kézzel-lábbal miért izgat, miért tiltakozik az iskolaügynek a haladó kor

kivánalma szerint való rendezése ellen.

Létalapjukat, vagyonosodásukat, vezető hatalmokat, a nép vakhódolatának elvesztését féltik a világhosszagtól, a terjedő műveltségtől, mely az oláhagyakra nehezedő sötétséget is képes eloszlatni, megvilágosítani. Már pedig jól tudják azt ezek a furfangos, ravasz pópák, ha ez a tömeg egyszer öntudatra ébred, gondolkozni és látni kezd, vége a sötétség paradicsomának! a pópák végzetes hatalma és határtalan zsarolása megszűnik! A századok óta bolonditgatott és fosztogatott jó oláh nép botvéggel porolja ki a mindenféle huncutsággal bélelt pópakámzsákat, melyeknek az egyik zsebe olesó, aranyozott szent képecskével van tele. Alig pár fillér egy-egy ilyen képecskének az ára, de azok a hókusz-pókuszok, melyeknek kíséretében a „domnu parintye“ hívójének odaadja, — a babonától, vakhittől eltelt ósvad oláh előtt csodatevő erejű menyeyei kincsnek tüntetik fel azt, varázsával vonják be azt.

Képes érte mindent megeseledni pópájának. A kavicsos patakmederben térden csuszik egy ilyen képecskéért.

A pópák, mint közigazdák.

Szegény az egész oláhfalu. Még mamaliga sem jut bőven ezeknek az ósvadoknak. Hanem a pópa csak-ugy zsirosodik a jó léttől. Lovas kocsin jár. Fiát jogásznak nevelteti. — Kisasszony lánya Bukarestben tanul. A szegény türelmes falu népe olyan, mint a gyapjas birka. Nyirja is, feji is a pópa, sőt képviselő választások alkalmával vásárra is viszi a bőrét! S mig szegényedik a nép, gazdagodik, gazdagszik a pópa. Aki még az ellős tehéntől, téhen után is megszedi a vámot egy-egy borjucska képében.

Az ósvad Móciában ma is divatozik, hogy midőn Pakurasin Dimitrunak a tehene ellőssorban először jut, jámbor hittel hívja a pópát. Megyen is a pópa teljes díszben. Az ólban érthetetlen imákat duruzsol. A tömjént sem kiméli. Rázogatja a füstölő edényt. Mignem egyszer nagyot nyög a Dimitru gazda tehene és napvilágot lát a kisborju.

Használt az áldás. Ezentul a Dimitru gazda tehenének minden második borjuja a pópáé...

Pópák a politikában.

A politikában is előljárnak a pópák, midőn a kortes haszon be-

Lapályon.

Irtá: Pteer Kronborg.

A paplak olyan volt hosszúra elnyúló kertjével, mint egy oázis a jütlandi lapályon. Fehér épületét öreg, egyenes fák vették körül s fönn a haranglábról, a vörös tető alól, szép kilátás nyílt a messze vidékre. E lelkészlakban töltöttem szünidőmet s beleszerettem a lelkész legidősebb leányába, Kárenbe.

Drága titkunkat senkinek sem árultuk el, de megállapodtunk benne, hogy egymáséi leszünk. Jól emlékszem az utolsó estére, melyet együtt töltöttünk, künt a lapályon, a naplementét nézve. A temetőhöz haladó menedékes uton haladtunk. Sűrű, fehér köd borult az egész tájra, elmosta a tárgyak körvonalait és álomszerűvé tett mindent. A leány megállt és én megfordultam, hogy bájos alakját jobban láthassam.

Szőke haja göndören simult halántékára, világos ruhája szinte szétfolyt a ködben. Földöntuli lénynek látszott e sajátságos világitásban. Oly angyaltisztának és szelidnek láttam, hogy szinte más szférába képzelem magamat, hogy emberi szemem előtt láthatatlan titkok bontakoztak ki.

— Milyen esendőség van itt! — sugta Karen boldogan.

Mutatóujját ajkára tette, hogy én se

háborgassam e nyugodt óra esendjét. Lehajolt, letört egy ágat a hangabokorról s kabátomra tűzte:

— Ezt az estét sohasem fogom elfelejteni. Te se felejtse el soha. Ez az este örökre összekötötte a lelkünket.

A karom után nyult s lassan, hallgatagon visszatértünk.

Másnap Kopenhágába kellett mennem. Kényelmes padlásszobámat szerettem, mert itt tudtam csak megpihenni s itt voltam egyedül vakációbeli édes emlékeimmel.

Egy este szokásom szerint ismét ablakomba ültem s álmódzva néztem ki rajta. Az óra tizet ütött s tompa hangja zugva ha tolt fel hozzám alulról. Gépiesen számoltam az ütéseket s egyszerre fényt láttam villani. Nem tudtam a tekintetemet elfordítani róla. Egy fehér alak bámult be hozzám.

— Karen! — kiáltottam, — Karen!

A fehér alak e pillanatban eltűnt. Halk harangszó érte füleimet, mely lassankint szavakká alakult s egyszerre egész tisztán ki-vehető volt: Sohase felejtse el ezt az estét!

— Természetesen egész éjjel nem hunytam le szememet. Csak pár nappal azután tudtam meg, hogy Karen éppen abban az időben, mikor én a jelenést láttam, meghalt, hirtelen, anélkül, hogy beteg lett volna.

Tíz esztendő kellett hozzá, mig ifju-

korom szerelmét annyira, amennyire elfelejtettem. Egyszer-néhány barátommal kirándulást terveztünk. Este egy vidéki korezmába értünk s ott akartunk aludni. A földszinti szobákat adták nekünk. Én nagyon fáradt voltam az egész napi hőségétől s kinyitottam az ablakomat. Elaludtam. Hirtelen halk zörejt ébresztett fel. A gyér alkonyi világításban Karen arcát láttam az ablakban, amint a lenyugvó nap bearanyozta sárga haját. Fel akartam ugrani s hozzárohanni, de valami megbénított, Mikor ismét magamhoz tértem, ágyban találtam magamat s orvos volt mellettem.

Ez a különös jelenség újból felszakította szívemnek félig behegedt sebéit. Akinek elmondtam a történeteket, azt állította, hogy csak álmodtam. Az orvos azt mondta, hogy idegeim túlfeszültsége okozta az egészet s hogy jobbet kellene mozognom.

Összecsomagoltam a holmimat s elutaztam. Elmentem a jütlandi lapályra s bekalandoztam azt. Karen sírját akartam látni, tudni akartam, nem nyitotta-e föl valaki, mert éreztem, hogy ez a bizonyosság megfogja nyugtatni idegeimet.

Meleg őszi este volt, mikor a temetőbe érkeztem. Ráakadtam a sírjára. Egyszerre összezereztem. Ott jött, lent az uton, haján és arcán az akkori alkonyat pirjával, fehér ruhában, éppen mint — akkor este...

Tavaszi öltönyt, felöltöt, színes mellényt legszebben tisztit

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet:
Széchenyi-utca 24. sz.
Fiókuzet: Csapó-utca 28-ik sz. a.

zsebeléséről van szó. Az ősvad vok-sok százai, ezrei felett rendelkeznek a pópák. A huzódozókat még éjszakai miséken is puhitgatják, rémitgetik a sötét berendezésű oláh templomokban.

Az egyik oláh pópa elég cinikus volt beösmerni barátom, a volt magyar iskolatársa előtt:

— Hogy izgató vagyok? Hát az vagyok! Mert hasznát látom. Mert így befolyásom van nagy tömegekre! Már négyszer felkértek képviselő jelöltnek, hiszem, hogy felkérnek többször is! De, azért biztosítalak hogy sohasem lesz belőlem képviselő.

— Miért? — tudakolta a nagybefolyású pópától egykori magyar iskolatársa.

— Miért? Hát mert mindig visszaléptetnek.

— Hogyan?

— Hehe! No, nem éppen jószóért! Hanem alkuszerint, 20–30 ezer koronáésként. Hej, mert barátom szegény az eklézsiá, sok a gyermek s valamiként csak élnünk kell! Tehát izgatunk! Vagyunk kiáltott izgatók! Akit pedig bedutyiznak az államfogházba, még inkább emelkedik az „ázsioja“ a nép előtt.

Népszellem az oláh faluban.

Ilyen lelkipásztorok vezetése mellett elképzelhető, hogy „micsodás“ lehet a népszellem az oláh faluban.

Vakbuzgóság és vakgyűlölség borítja ezeket a szegény lelkeket.

Ha a városba bemegy az oláh s a magyar tisztviselő megszólítja a katonaviselt oláhparasztot:

— Barátom! Hisz' te már csakugyan beszélhetnél magyarul is? Magyar állampolgár vagy, a magyar haza földjén természetd a kenyeredet?

Nem emlékszem, hogy féltem-e? Csak azt tudom, hogy ő mozdulatlanul állt meg előttem s hogy én vágyakozva nyújtottam feléje karjaimat, sugva ejtettem ki a nevét. Egy halk kiáltás felelt reá s aztán tova sietett. Elvesztettem eszméletemet. A lelkészlakba vittek s ott ápoltak. A lelkésznek megvallottam ifjúkori szerelmünk történetét, elmondtam neki a vendéglőben történt jelenetet s hogy a jelenség a temetőben megismétlődött.

A lelkész mereven nézett rám.

— A fantázia erőt vett a józan eszén — mondta azután. — Hála Istennek, hogy hozzám került. Itt még megmenekülhet. Mert meg kell tudnia, hogy mind a két jelenséget az én legfiatalabb leányom idézte elő, aki Karenhez való esodálatos hasonlatossága által ijesztette meg önt. Akkoriban ő épp abban a faluban volt látogatóban s amikor hazajött, sokat beszélt az ön különös magaviseletéről.

Hetekig maradtam a lelkészlakban. Mikor pedig eltávoztam onnan, meg voltam gyógyulva. Megtaláltam azt a kapesot, amely a fiatalon elhunyt Karen lelkét összekötheti az enyémmel: nőül vettem az őhöz hasonló módon hasonló ifjabb nővérét.

Indulatosan fortyan fel a „fratye“, gyűlölködően vágja vissza:

— Beszilj! Peszilj matyarul, püdüös oláh!... Beszilj! *Da ke nustyi!*... Beszilj! Ha nem tudni!

Nem a szeretet, nem egymás megértésének békés szelleme fakasztja ezeket az ádáz indulatokat! Hanem a vak, a vad gyűlölködés ama konkolyaiból burjánoznak fel, melyet a pópák, a dászkálok hintetnek a nép szellemébe, lelkébe! Amely orvgyűlölködés ma is csak az alkalmat lesi, hogy vér- és lángtengerrel pusztítson el mindenkit, mindent, aki, ami nem oláh!

*

Habsburgia valóban jól megválasztja mindig az oszlopait, seregét! Nem hiába, hogy abban a táborban sem akarnak tanulni, okulni!

— *Da ke nustyi!* — nekik is ez a jelszavok, midőn a népek boldogulásáról van szó!... Amde az ilyen nép is érdemes sorsára. Megérdemli, hogy ne csak a második, de az első borjuit is elkössék az osztrák — pópák.

Politikai híreink.

Budapest, július 21.

A bán Budapesten. Rauch Pál báró horvát bán és Cuvaj horvát belügyi osztályfőnök, bánhelyettes ma reggel Budapestre érkeztek. — A horvát bán és helyettese a mai nap folyamán több minisztériumban látogatásokat tettek. A bán ma délelőtt hosszasan tanácskozott Wekerle miniszterelnökkel, aki dånosi birtokáról ma délelőtt a fővárosba érkezett. A miniszterelnök a miniszterelnökségen, valamint a pénzügyminisztériumban hivatalos ügyek elintézésével foglalkozott.

Vadak egy püspök ellen. Az e hó 12-én megejtett karánsebesi görög-keleti püspökválasztáson Badescu Truján dr. archimandrita, a nemzetiségi párt jelöltje kapott többséget. A megválasztott püspök személye ellen ugy poliükai, mint erkölcsi tekintetben sok kifogást emeltek, úgy, hogy a kormány lapjai már előre bejelentették, hogy Apponyi kultuszminiszter Badescu Truján dr. választásának a megerősítését nem fogja a királynak javaslatba hozni. A napokban a püspök-választó szinódus több tagja Metrianu nagy-szebeni érsekhez beadványt intézett, melyben súlyos vádakkal illeti Badescut és kéri az érseket, hogy a megválasztott püspököt jelentse ki méltatlannak a püspöki székre és tegyen ilyen értelemben felterjesztést a kormánynak.

A külföld.

A francia „vaskéz“ bukása.

Kabinetalakítási nehézségek.

A lapok rövid sürgönyökben már hírül adták, hogy Clémenceau György francia miniszterelnököt tegnap a képviselőházban le-szavazták. A francia tengerészet kríziséről szóló jelentés kapesán érte a halálos csapás a kormányt.

Ez a bukás nagy feltűnést fog kelteni egész Európában. Clémenceau, az orvosból lett politikus, az erős tollú író, az ékes szavu

szónok, különösen vaskezéről volt híres. Erélyes, semmitől vissza nem riadó politikus volt. — Ennek a természetének tudható be, hogy ő, aki írásban folyton a forradalmat, a barrikád-harcokat és a kormányoknak erőszakkal való elkergetését hirdette: mikor a kormány élére került, — halommá lövette a sztrájkoló munkásokat.

A francia szocialisták határtalanul gyűlölték és kifogyhatatlanok voltak abban, hogy multja és jelene között lévő éles ellentétet a fejére olvassák.

Mai távirataink itt következnek:

Páris, július 21.

Még teljesen bizonytalan, hogy a kabinetalakításra melyik politikus fog megbízást kapni. Előtérben áll Bourgeois Leó személye, de azt hiszik, hogy megtámadott egészsége miatt a megbízatást nem fogja elfogadni. — Clémenceau utódjául Briand, Poincaré, Pichon és Barthou is említettnek. Briandnak komoly kilátásai vannak. Pichon és Barthou miniszterek valószínűleg megtartják tárcájukat. Sok képviselő azt kívánja, hogy Delcassé kapja meg a tengerészeti tárcát. Falliéres elnök ma délelőtt tanácskozni fog Clémenceau miniszterelnökkel és Briand igazságügyminiszterrel.

Páris, július 21.

A kormány bukása általános meglepetést keltett. Nem voltak elkészülve erre a szinpadi fogásra. Politikai körökben a kormány bukása nagyon rossz benyomást tett. Senkisémet áztatja magát azzal, hogy ha Clémenceau nem foglalt volna Delcasséval szemben olyan élesen állást és nem tett volna olyan kellemtelen célzásokat az algézirászi konferenciára, a vita egészen másképpen végződött volna. A szavazás különben most először azzal az ujtással történt, hogy csak a jelenlevő képviselők szavazhatnak és helyettesítéssel nem lehet szavazni. 218 képviselő nem volt jelen a szavazáson. A kormány bukását elsősorban Clémenceau magatartására vezetik vissza. Clémenceau három ízben is provokálta Delcassét, akinek szemére lobbantotta: Ön vitte Franciaországot Algézirászba és ön alázta meg, nem mi. — Ez a nyilatkozat a kamarában nagy csodálkozást keltett. Clémenceau a bukást könnyen elkerülhette volna, ha mégis valamivel engedékenyebb, e helyett azonban beleizgatta magát a Delcasséval való szóbeli párbajba.

Páris, július 21. Az itteni politikai és parlamenti körök Clémenceau bukását nem csak a tegnapi vita tárgya s a közte és Delcasse között lefolyt szónoki párbaj okozta, hanem a disszidens radikálisoknak az a nyilvánvaló igyekezete is, hogy hatalomra jussanak.

Karlsbad, július 21. Clémenceau nem utazik Karlsbadba, egyelőre Párisban marad.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Az Országos Lelkészegyesület közgyűlése Debreczenben. Az Országos Református Lelkészegyesület idei közgyűlését Debreczenben tartja szeptember 28-án és 29-én. A közgyűlést előző napon választmányi

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomdai vállalata munka felvételi irodáját Kossuth- és Városház-utca sarkára helyezte át.

ülés előzi meg. A közgyűlés napirendjén a következő nagyszabású ügyek szerepelnek: 1. Egyházi alkotmányunk fogyatkozásai. 2. Alapszabályaink ügye. 3. Anyagi helyzetünk. 4. Az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtása és az adócsökkentési segély. 5. Lelkészárvák internátusa. Kálvineum. 6. Napi krajcáros ujság alapítása. Ezekon kívül még több kisebb jelentőségű ügyet is tárgyalni fognak. Egyszersmint e kongresszus alkalmával üli meg a lelkészegyesület Kálvin születésének négyszázados évfordulóját díszes ünnepség keretében.

Emlékezés Kálvinra. Az a gyönyörű, magas színvonalú emlékbeszéd, amelyet Dicsőfi József lelkészelnök a presbiterium Kálvin napi diszközgyűlésen mondott a Kistemplomban, ma nyomtatásban is megjelent. A beszéd kinyomatását tudvalévően a presbiterium határozta el, hogy minden debreceni református embernek alkalma nyíljon a nagy reformátornak e mély tanulmányra s ítélőképességre valló méltatásában gyönyörködni. A nyomdailag is izlésesen kiállított kis füzet egy-egy példányát ma az egyházközség összes tagjainak kézbesítették.

Érdekes visszaemlékezések.

(A szabadságharc „Hadi Lap”-ja. — A betűi még mindig meg vannak. — A debreceni Kossuth bankóprezen zálogcédulát nyomattak.)

Debrecen, jul. 21.

A kolozsvári *Ellenzék* című lapban érdekes visszaemlékezéseket közöl. Kuskó István tanár és hírlapíró, azzal kapcsolatban, hogy a kolozsvári Szent Ferenc rend tulajdonát képező Bonaventura nyomdát kiegészítik azokkal a betűkkel, a csiksomlyói szent Ferencrendi zárdában vannak, amely betűkkel a múlt század első felében ott értékes műveket nyomtatták. E felszerelést, mint emléktárgyakat fogja kezelni a zárda.

A kolozsvári zárdába átszállítandó csiksomlyói zárda nyomdájának beühehez a szabadsághareből igen nevezetes történet fűződik.

E zárdában nyomult ugyanis Bem tábornok „Hadi Lap”-ja.

E lap hetenkint kétszer jelent meg, amikor csak a hadi gyakorlat engedte. A lap többnyire úgy szerkesztődött, hogy nappal a haretéren küzdött lelkes szerkesztője, éjjel pedig irta a lapot s a Ferencrendi barátok szedték és nyomtatták... A legnagyobb önfeledőzésig menő lelkesedésnek, a székely sokoldalúságnak, geniálitásnak lelkesítő példája beszél a hadi lapokról azok előtt, akik a viszonyok ismeretével olvassák a „Hadi Lapot”-ot s akik a sorok között is olvasni tudnak.

Drága ereklyét fognak ezzel behozni a zárda falai közé! Méltó tárgyat a kegyelet megőrzésére. A nyomdaipar eszközeiből amugy is kevés van, amit mint szabadságharebéli emlékre eddig figyelmet vetettünk volna. Senki sem gondol például arra, hogy Kolozsvárt olyan kézi sajtó is volt egyik nyomdában, amelyben Kossuth bankót nyomtatták Debrecenben. Később zálogcédulát nyomtattak rajta.

Hát bizony szomorú dolog ez. És csak helyeselhetjük Kuskó Istvánnak azt az akcióját, hogy ezeket a nyomdai emlékeket is tartjuk meg a jövőnek kegyelettel és ne engedjük át idegen, sőt — mint a zálogcédula mutatja, — profán célokra.

Irodalom, művészet.

Látomány...

Irtta: *Máriássy Lili.*

Szállong a falevél,
Bucsuzóját sirja.
Nehéz buját lelkem
Alig alig bírja.

Vergődve vágyódik
S remél — mindhiába!
Összetörve, meggyötörve
Felsír fájdalomába.

Ó, miért törtek össze?
Foszlánnyá mért téptek?
Hol vannak a dalok,
Lilaszínű képek?

Hol vannak? Meghaltak!
E tüntek örökre...
Hulnak a levelek
Csendesen a földre.

Halk-nesztelen haldoklik
Körülöttem minden,
Sirni, zokogni szeretnék,
S csak egy könyüm sincsen.

Lázás, égő szemekkel
Bámulok a ködbe,
Látok egy alakot
Eltűnni örökre...

A város szépítése.

Parkirozzuk házaink elejét.

Debrecen, július 21.

Debrecen városa kezd a nagyvárosok sorába emelkedni. Házai, utcái mindjobban épülnek a nagyvárosias zsáner szeriut s lassan bár, de biztosan halad azon a lépcsőn, amelyen a nagyvárosok sorába vezet az ut.

A város utcái között a Piac-utca az, amely palotáival, forgalmával nagyvárosias színezetű. Ezen utcának a fejlesztése volt elsőrendű érdeke a városnak, melynek tanácsa mindent el is követett ezen a téren. Eltávolította a városháza elől a kofák és árulók sátrait s leszorította azokat a mellék-utcákba. Parkiroztatta a városháza előtti teret, hogy a zord kövek helyett dus növényzet és illatos virágok gyönyörködtessek az emberi szemet.

A városi tanács ezen intézkedése akkoriban általános tetszésre talált. Szó volt arról is, hogy az utca többi hasonló fekvésű helyeit is parkirozni fogják. Azonban a rohamosan előtérbe vonuló s a város érdekeit szolgáló nagy kérdések egyelőre elodázták az ügyet. Most újból foglalkozik a tanács a kérdéssel s ha a villamos vasutat felépítik, annak mentén — a helyhez képest — szélesebb vagy keskenyebb szalagot húzat egészen a vasutig.

A gondolat mindenesetre nagyon szép s ha a háztulajdonosok segédkezet nyújtanak a tanácsnak ebben a kérdésben, akkor valóságos paradicsommá válik Debrecen utcája.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Degenfeld-tér 2. sz.

„Az erdő csöndje vitt az önyilkosságba.”

Mondja egy önyilkosjelölt.

Mellbe lőtte magát a nagyerdőn.

Debrecen, július 21.

A debreceni Nagyerdő lombos fái ma délelőtt revolverlövéstől voltak visszhangosak. Az erdő hátsó részén, egyik elhagyatott sétányon fél tizenkét órakor önyilkossági szándékból mellbe lőtte magát egy tisztességesen öltözködött fiatalember. A lövés után a szerencsétlent elöntötte a vér és nyomban lefordult a padról, ahol maga ellen fordította hét miliméteres revolverét.

Az önyilkosságot az erdőn sétálók vették észre, kik a revolverlövésre lettek figyelmesek. Rögtön telefonáltak a mentőknek, kik pár perc múlva a helyszínen voltak. Az időközben odaérkező rendőr megállapította, az életuntnál talált iratokból, hogy az illető Rith Dezső 21 éves pincér. A szerencsétlen szívének szegezte a revolvert, de a golyó célt tévesztett és a szív fölött hatolt be a testbe és bár nagyon súlyos sérülést ejtett rajta, de nem ölte meg.

Az életunt sebet a mentők bekötözték és aztán beszállították a közkórházba, hol ápolás alá vették. A rendőrség ki akarta hallgatni, de nem lehetett, mert eszméletlen állapotban volt. Délután végre eszméletre tért és a kihallgatást végző rendőrtisztviselőnek megtört, el-elfuló hangon ezeket mondta:

— Rith Dezsőnek hívnak. Szüleim nem élnek, de Debrecenbe való vagyok. Nevelőapámnál, Preszner vendéglősnak Kis pipa vendéglőjében voltam alkalmazásban évekig. Nevelőapám később felhagyott a vendéglővel s ekkor én is elkerültem tőle. Azonban nem tudtam dolgozni, mert valami veszedelmes lábfájásom keletkezett és ez sokáig kint volt. Többször voltam gyógykezelés alatt a debreceni közkórházban, majd átmentem a nyíregyházi kórházba. Onnan tegnapelőtt tértem vissza. Nem gyógyultam ki, de javultam valamennyire. Ma délelőtt kimentem az erdőre sétálni. Nem volt szándékomban az önyilkosság. Leültem egy padra, sokáig gondolkodtam. *Az erdő csöndje ébresztette meg bennem az önyilkosság gondolatát.* Elővontam zsebemből a revolveremet, mely mindig nálam van és magamra sütöttem. Többre nem emlékszem. *Önyilkosságom oka felől nem mondhatok semmit.*

Az érdekes vallomást a rendőrtisztviselő jegzőkönyvbe vette, melyet aláíratott Rith Dezsővel. Bár önyilkosságának okára nézve megtagadta a vallomást, de valószínű hogy betegsége volt a főok. Lábbaját ugyanis seholsem tudták kigyógyítani s biztos, hogy ez keserítette el a végletekig. A szerencsétlen ember állapota súlyos.

Az amerikai hittérítő gyilkosa.

Budapesten nyomozzák.

Budapest, július 21.

Tegnap este óta a detektívek egy kínai gyilkost keresnek Budapesten. Ez a kínai tudvalevőleg Newyorkban meggyilkolta Siegel Elza hittérítőnt, aki egyik honfitársának és neki is szeretője volt.

A gyilkos, aki pincéreskedett Amerikában, a gyilkosság után megszökött és a newyorki rendőrség

nyomozása szerint Európába menekült. Személyleírását és körözőlevelét megküldték az összes európai rendőrségeknek, a budapestinek is. Ez tegnap kapta meg.

A budapesti lapok azonban az amerikai ujságok után közölték a gyilkos személyleírását.

Tegnap este háromnegyed kilenc és 9 óra között Sáfrán Lajos Váci-körut 28. számú házban levő csemege- és fűszerüzletébe jött egy ember, körülnézett, a segéd kérdésére, hogy mire van szüksége, nem felelt, csak amikor meglátta amit keresett, a török édességet, rámutatott és tört németsséggel, erősen angolos kiejtéssel azt kérdezte, hogy mibe kerül?

Az üzlettulajdonosnak feltűnt az idegen, megnézte és látta, hogy kínai. — Eszébe jutott a Siegel Elza esete és kijött a pénztárfülkéből, hogy jobban szemügyre vegye a kinait.

Határozottan állítja, hogy a Leon Ling-ről közölt személyleírás pontosan ráillett az ő vevőjére. Tüdőveszes külsejű, beesett szemű, — a nagyság és testalkat, a hajviselet minden pontosan talált, legfeltűnőbb az volt, hogy szemöldökei idegesen rángatóztak, amire pedig a személyleírás külön figyelmeztet.

A kínai egy darab török édességet és egy pozsonyi patkót vett, azután elment. Sáfrán a tanoncát rendőrért küldte, de a fiu, — dacára annak, hogy az V. kerületi kapitányságon járt, — rendőrt nem kapott és amikor a posztoló rendőr nagynehezen nekiindult, a gyanus kínai már túl volt a határon.

Sáfrán csak most telefonált a főkapitányságra, ahol a központi ügyeletről Schubert Ferenc rendőrkapitány azonnal intézkedett és kiküldte a detektiveket, ezek azonban Siegel Elza gyilkosát nem találták meg eddig.

UJDONSÁGOK.

Agitáló népgyűlések a vidéken.

Debrecenben is lesz.

Az országos függetlenségi és 48-as párt tudvalévően elhatározta, hogy az önálló nemzeti bank érdekében a nyár folyamán agitáló népgyűléseket rendez. — Szükség van erre elsősorban azért is, hogy föl-felé mentől impozánsabb módon dokumentáltassék, hogy a nemzet a bankügyben egységes és az ország egyöntetű akarata az önálló bank felállítására.

Mint értesülünk, ilyen agitáló gyűlések lesznek a nyári szünet alatt az ország nagyobb városaiban, sorrend szerint Szegeden, Kassán, Székesfehérvárt Debrecenben és Kolozsvárt.

Az első agitáló népgyűlés, mint egy szegedi távirat jelenti augusztus 22-én Szegeden. A gyűlésen Vecsey Károly vezetésével 50 képviselő fog megjelenni. Nagyszámban fogják felkeresni a független-

ségi képviselők a többi népgyűléseket is, mert a politikai szünetet az önálló bank melletti agitálásra kívánják felhasználni.

A debreceni népgyűlés ideje még nincs megállapítva, de ez valószínűleg szeptember elején lesz.

Halálhíret költötték . . .

Szávay Gyulának.

Megirtuk multkor, hogy Szávay Gyulának, a hírlapírók badaacsonyi közgyűlésekor az uti máháját emelte el valamelyik a Balaton mentén fürdőző „kétkez kalmár”. Elnöki frakk, lakkeipők, teljes gála ruha, ráadásul még két ünnepi beszéd szöveg is odaveszek . . .

Jól mondják, hogy a „csapás nem jár magában”. Mert most imhol már életére is törnek Szávaynak! Nem ugyan orgyilkosok! Hanem egy „jól értesült” könyvkereskedő, értsd: ódondász! . . . E kutyafáját neki, aki ezt a szót kitalálta!

Ez az érdekes férfiú „katalógust” adott ki eleven és holt költő nagyságainkról. Téli álmából ébredvén, Szávayt is az irodalom halottai közé jegyezte föl. A följegyzés így hangzik:

„Szávay Gyula: Ujabb versek (3 k.). Most 2 korona. A korán elhunyt, nagytehetségű poétának, akit a sors Amerika földjére küldött meghalni az édes hazából, legutolsó, legértékesebb munkája.”

Ritka poéta olvasta még az életében bucsuztatóját. Szávay Gyula ezt is megérte. Mindnyájunk öröme és gyönyörűségére — jólértesült ódondászunkat is beleértve! — sokáig fog élni! Éljen is soká!

Személyi hír. Somogyi Pál egyházi főjegyző, a függetlenségi párt elnöki tanácsi tagja és K. Tóth Kálmán lelkész ma genfi, majd Olaszországban tett utjokról tegnap hazaérkeztek.

— **A gyermeknapok jövedelme.** Weszprémy Zoltán főispán ma küldte fel az Országos Gyermekvédő Ligának a debreceni gyermeknapok jövedelmét. Az összeg 4403 korona 83 fillért tesz ki, amely 296 korona 83 fillérral haladja túl a tavalyi jövedelmet, amikor 4107 koronát kapott a Liga. A mostani többlet élénken jellemzi a társadalomnak az elhagyott gyermekek iránti fokozódó érdeklődését és áldozatkészségét, amellyel őket a maga számára megakarja menteni. Dícséret illeti ezen többletért azon vezető férfiakat, akik a rendezés nehézségeit nagy munkával oldották meg.

— **A nagyerdő lócái.** A közönség köréből tegnap panaszhangok érkeztek hozzánk, hogy felsőbb intézkedés folytán a nagyerdő padjait a hűvös helyekről elszállították az utak mentére s ott leerősítették azokat s így a pihenni vágyók kénytelenek túrni a nap forróságát. Utána néztünk a dolognak s kitűnt, hogy az intézkedés a városi tanács akaratából történt. De kitűnt az is, hogy az intézkedés üdvös és helyes volt, mivel a padok hordozhatósága következtében igen sok visszaélés történt a közönség részéről. A lócákat ugyanis helyeikről elmozdították s ezáltal a növényzetben igen sok kárt tettek, a gyepet letaposták. Sok helyütt fel voltak fordítva a padok s azok a durva ide-oda huzgálás által alaposan megrongálódtak. Ezen visszaélések megszüntetése volt az illető tanácsi intézkedés célja, nem pedig az, hogy a közönséget az árnyékos pihenő helyektől megfossza. A tanács egyébként gondoskodni fog nagyobb mennyiségű lócák felállításáról s valószínű, hogy a nagyerdőre vezető alléba is jut azok közül, hogy a gyalogjáró közön-

ség ott pihenőhelyet találjon. A bölcsek intézkedéssel megszűnnek a padokkal való visszaélések s a tanács megfogja találni a módját, hogy a pihenni vágyó közönség kényelmének eleget tegyen.

— **Gondoskodás a 48-as honvédek temetéséről.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a vagyontalanul elhunyt 1848–1849-iki honvédek eltemetéséről való gondoskodás tárgyában körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz. A rendelet szerint a vagyontalanul elhunyt 48-as honvédek temetési költségeit, ha azt az illető község viselni nem bírja, az állam fogja viselni, amely költség kiutalását az egyes eltemetettők a miniszterelnökhöz intézett kérvényben kérhetik.

— **Az asztalosmunkások bérmozgalma.** Az asztalossegédek körében, mint már jelentettük, mozgalom indult meg helyzetük javítása érdekében. E hó elsején adták be az ipartestülethez az új szerződési formulákat, amelyeket azonban eddig még nem vettek tárgyalás alá. A kollektív-szerződés határideje — amely tudvalevőleg már két éve van életben — augusztusban lejár. Ennek a megújítását kérik a munkások, mint értesülünk, tíz százalékos bérvajattal kapcsolatban. Egyszersmint ellenzik a munkások a szövetség munkaközvetítésének a behozatalát. Pedig ez már a lakatosoknál, kőműveseknél stb. érvényben van. Az asztalosok azonban magukra nézve ezt sérelmesnek tartják. Ugyanis ez az általuk „bárca-rendszer”-nek nevezett szerződési módzat szerintük nem biztosítja az ő érdekeiket. Ez az ügy mostani állása. A munkaadók vasárnapra értekezletet hívtak össze, amelyen meghányják vetik a segédek prozódiumait. Azután érintkezésbe fognak lépni a munkásokkal. A megegyezés bizonyára mindkét fél javára fog létrejönni.

— **A honvédezredek összpontosítása.** A debreceni 3-ik honvéd gyalogezred a szokásos nyári hadgyakorlatot ez izben is a nagyváradi 4-ik honvédgyalogezreddel tartja. A hadgyakorlatok színhelye, ezuttal az érmellék vidéke.

— **A Ferenc József jubileumi alap.** Az osztrák honvédség „Ferenc József jubileumi alap”-ja, amelynek szabályzatát a király most hagyta jóvá, ez év október 1-én lép életbe. Az alap felügyeletét a mindenkori Landwehr-parancsnok látja el s kezelését három évenként újra választott bizottság végzi, amelynek elnöke az osztrák honvédelmi minisztérium rangban legidősebb osztályfőnöke, alelnöke pedig a Bécsben állomásozó Landwehrezredek parancsnokai közül a rangban legidősebb. A belépés az osztrák honvédség valamennyi tényleges tisztjére kötelező s a legkisebb betét alantás tisztéknél 300 korona, főtisztéknél 600 korona, törzstisztéknél 1000 korona, tábornokoknál pedig 2000 korona, amely 4 százalékkal kamatozik. Az egész vagy az ezredek tisztitakarék- és kölcsön-alapjának és a lóalpnak összetételéből alakult és egy hatoda tartalékalap. Ez az intézmény, amely az első időben a tisztviselők hitelintézetével fog együtt működni, azt célozza, hogy a tiszteknek megtakarított pénzüket elhelyezésére nyújtson alkalmat s egyúttal kis kamatra és kedvező fizetési föltételek mellett kölcsönöket biztosít, megóvja a tiszteket az eladósodástól s eladósodottak anyagi ügyeinek a rendezését lehetővé teszi. Figyelemreméltó rendelkezése az intézménynek, hogy az alpnak való tartozások vagy pedig az alap közvetítette kölcsönök nem szolgáltathatnak okot arra, hogy a tisztek minősítési ívében anyagi helyzetüket „rendezetlen”-nek jelöljék meg.

— **Nincs többé lezárt fülke.** Az utasokban eddig sokszor felfortt az epe, midőn sok utas lévén, egy-egy vonaton három négy fülkét is lezárt a kalauz, mert abban egy „ellenőr úr” fog utazni vagy már benne is aludt. Hiába volt minden kérés, rimázkodás, fenyegetés, káromkodás: a kalauz ki nem

nyitotta a fülkét, mert ráparancsoltak, hogy ez a fülke nem utasoknak való, hanem „szolgálati“ fülke. S a legtöbbször az egész utvonalon üresen volt lezárva. Most az államasutak elnök-igazgatósága szigorú rendeletben megtiltotta a vonatokon bármely fülkének lezárását, melyre az utasok igényt tartanak. A fülke lezárásáért bejelentett panaszokat a legkiméletlenebbül fogja elintézni.

— **Meggyilkolt gazda.** Tiszaeszlárról írják nekünk: A tiszaeszlárhoz tartozó Görög-szállás tanyán július 15-én este Buhajda Mihály csüreggazda befeküdt az istállóban levő zabos-árába, hogy meglesse a cselédeket, nem lopnak-e? Sokáig hallgatódzott, végre éjfél tájban valami zörgést hallott. Fel akart ugrani, de ebben a pillanatban borzasztó ütés érte a mellén, majd a fején sebezte meg ismeretlen támadója. A Nyiregyházáról kihívott orvos nem tudott segíteni a szerencsétlen emberen. Buhajda rettenetes kínok között harmadnapra belehalt sérüléseibe. A esendőség nyomozza a gyilkost.

— **Az utszérlől.** A Györffy báró esetéről, meg a Végh Gyula főkapitány baklövéséről cikkelyezik az egyik fővárosi „rikaneskirály“ ujság megszokott élénk módorában: „Saját tudósítónk“ után...

A debreceniek köszönik az érdeklődést. Csak az a különös, hogy a főkapitány baklövéséért miért kell kifigurázni — Debrecen?

Erős és hatalmas Debrecen...
Kibirja a — *poloskacsipést* is.

Ezt a „civis város“-t bezzeg másként méltatta Jókai.

Bár ezalatt nem azt értjük, hogy hibát leplezgeszunk, szeplőt kendőzzünk. Az igazságos bírálatot kibírja Debrecen.

Am, oktanul ne bántunk senkit. Mídon a főkapitány „ludas“, ne a „civis város“-t, ne a város „háborgó polgárai“-t pálcázzuk fel. Hanem a hatalmaskodó „Döbrögi uramet“ magát, miként azt annakidején Ludas Matyi eselekedte a mi főkapitányunk elődökbeli példányképevel, a hatalmával visszaélő, erőszakos földesurral.

Siófokról képes levelezőlapot szállított a posta. A magyar tenger hullámai között vidáman hancuroznak a fürdőzők. Férfiak, nők egy derűs csoportban.

Azonban nem ez az ujság! Hanem az a pár sor irás, mely a levelezőlapon foglaltatik. Mert aki azt írta, tud az muzsikálni, jól muzsikál.

Zenekara és fia nevében Magyar Imre debreceni kitűnő primás barátunk szíves üdvözlettel küldte ezt a kedves megemlékezést.

Most a kies Balaton mellett, a siófoki fürdőn nyaral és hegedülget a banda. Muzsikaszóval szerzik a jó hirnevet Debrecennek.

Jól van dolgunk! Rajonganak érettünk, — írja a primás a Siófokról, ahol az a bizonyos „kis lány“ sem „sir“ azóta a „Balaton partján“, mióta Imre primásék ott hegedülgetnek... Felvidult, azóta ismét örül az életnek az a bizonyos „sir a kis lány“ is.

— **A fegyver nem játék.** Tegnap az esti órákban szerencsétlenség történt Debrecenben, amelynek következtében két fiatal fiu szenvedett súlyosabb természetű sérüléseket. Beke Mihály 14 éves és Beke Zoltán 16 éves Homok-utcai lakosok egy rozsdás

pisztollyal játszadoztak. Nem tudták azonban, hogy a fegyver töltve van. Ez okozta a bajt. Ugyanis a revolver véletlenül elsült s a kilőtt golyó Beke Mihálynak a tenyerén ejtett sebet, majd pedig Beke Zoltán hasába furódott. A vigyázatlanlás tehát keservesen megbosszulta magát. Pedig özvegy édes anyjuk is figyelmeztette őket:

Gyerekek, ne piszkáljátok most azt a fegyvert. Meglátjátok, baj lesz belőle. A két testvér azonban nem hallgatott a jó szóra. Meg is adták az árát. A két fiut bevitték a kórházba, ahol ápolás alá vették őket. Beke Zoltán gyomrából még eddig nem sikerült a golyót eltávolítani.

— **Az Arany bika mulató műsorából.** Mire a szezon derekára értünk, megteremtette az Arany bika mulató a maga felülmúlhatatlan erős műsorát, de az állandó lelkes publikumát is. A tetszés-zajtól hangos zsúfolt ház előtt mutatkoznak be estéről-estére The Johnsons kitűnő komikus zsonglőrök, Vinetas, a bájos zenei jelenet, melyet hat fiatal lány produkál, Brothers Griff erőt művészek és a többi páratlan attrakció. Nagy szenzációs sikert könyvelhet el a maga számára Arnyai Károly is. E kedvelt kitűnő komikus, ha színen van, folyton derűtségben tartja a mulatót. A sikerült imitációi közül kiválik Ujházy mester alakja. Akit azonban már idegess türelmetlenséggel vár a publikum, ki más, mint Baumann Károly, a nagy Baumann, hogy egy mondjuk — a magyar komikus király. E művész, mint valami modern Atlasz, biztosan tartja vállán a Bika mulató fővárosi nivóját.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Szinesák András g. kath. 5 éves, Pikó Mária r. kath. 5 napos, özv. Papp Jánosné g. kath. 65 éves.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Befőzéshez duplavastag pergament (hólyag) papír kapható** Thaisz Arthur papirkereskedésében.

— **Virágcokrok és koszorúk** izléses kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek. Piac-utca 28. sz. a.

— **Szülők és tanulóifjuság szíves figyelmébe.** A nagy szünidőre ajánlja 10,000 kötetből álló magyar és német kölesönkönyvtárát Csáthy Ferenc könyvkereskedő. II., Egyház-tér 2. sz. Kölesönkönyvtár-jegyzék ingyen. Telefon 296. sz.

— **Kereskedelmi, gyógyszerészeti dobozok** minden változatban Dávidházy Kálmán és Tsa dobozgyárában készülnek.

A legjobb elégtétel.

Rövid uton elintézett zászló-affer.

Budapest, július 21.

Az Adrián történt Fiume és Abbázia között. Elég jellemző, elég mulatságos és eléggé tanulságos. Vasárnap délután méltóságosan pöfögött a hatosos fekete hajó Abbáziából Fiume felé. — A kis rozoga gálya tömve kirándulóval Csupa aranypaszományos admirális sapka, csupa fehér tengerészdressz: mintha Montecuccoli utazna a táborkarával. — Kár, hogy az urak tulhangos beszélgetése elárulja, hogy a tengernagyi uniformisokban leginkább budapesti korzózó gavallérok tartózkodnak. A hajó orránál egy fehérhajú néni nézte a hullámok esodálaltos játékát. Kecskelábu széken ült, ölében egy apró, vidám gyerek: az öt esztendő kis unoka. A bájos csöppség amolyan tiz filléres nemzeti zászlócskát lengetett, amit az abbáziai strandon árul a török. — A pöttön

magyar kedvesen kurjongatva lobogtatta a szélben a standárját s ugyancsak hangosan éljenzett. Egyszer csak odalépett egy gukeres, mogorva fiatal ember s haragosan rivallt a ficánkoló kis kópéra:

— Kuss!

A gyerek ijedten huzódott össze, az ősz uriaszony pedig, akit nagy zavarba hozott az idegen brutális fellépése, méltatlankodva utasította vissza a durvaságot. Hiszen csak ez kellett! A kitűnő férfiú káromkodva kérte ki magának a rendutasítást s nemes haragjában igazi hősré valló bátorsággal tépte ki a csöpp gyerek ujjai közül a zászlót:

— So a Fetzén!

A szegény meggyalázott lobogó suhogva röpült a hullámok közé s kis gazdája rémületen, szepegeve nézett a kedves jószág után. Az utasok, akik tanui voltak az utálatos jelenetnek, zúgolódtak, káromkodtak, fenyegetőztek, a hős pedig, mint a novellákból ismert kartársai, nyugodtan szivarra gyujtott s egy horvát ujságot vett elő. A hajón pillanat alatt híre ment a komisszágnak s néhány pere múlva valahonnan a hajó ellenkező oldaláról előfurakodott egy beretvált arcu atléta, ellentengernagyi sapka a fején. Izgatottan tört utat a hajó orráig s ott körül nézett:

— Hol az a kötnivaló gazember?

Az utasok most már nagyobb bátorságra kapva, körülfozták a zászlósértőt:

— Ez a pimasz! — kiabálták mindenfelől.

A széles vállu fiatalember ökölbe szorított kézzel lépett a gyalázatos alak elé:

— Maga az a barom? Az a nyomorult fráter?

A hős elfehéredett. Összegyűrte az ujságját és felállt:

— Nyeznám magyarszki!

Erre egymásután két istentelen pofon csattant el a képén. Azután még kettő, meg még kettő, meg még Isten tudja, hány. A gyáva firma kétségbeesetten kapkodott, jajgatott, az utasok végre kikönyörögtek a kegyelmet. Az indokainál fogva helybenhagyott ifju remegő kezekkel kotorászta ki névjegyét, (Pribicsics a neve, horvátországi diák) és szatiszfakciót emlegetett. A pofonosztó gentleman azonban széttépte a vizitkártyát:

— Nix szatiszfakció, — kiáltotta kedélyesen a letört figura fülébe — én Békefi Lajos szegedi színész vagyok. Pörölgön be. Elégtétel nincs. Elégtétel nekem kellett és én megszereztem.

A felképelt atyafi viharos fenyegetőzéssel tünt el a fiemei molón s azóta nem látták Abbáziában.

Mi az ujság.

Érdekesebb esetek mindenfelől.

A levegő meghódítása.

A Chalonsur Marneból táviratozzák, hogy Fahrman tegnap aeroplanjával kétszer felszállt. Kísérletei teljesen sikerültek. Az első felszállásnál az aeroplan 202 kilogramm súlylyal volt megterhelve. — Washingtonból táviratozzák nekünk, hogy Wright Orville Myers erődnél 80 percig tartó felszállást tett. Nyolcvanháromszor körülrepülte a gyakorlóteret és számos nyolcas alaku mozdulatot tett. A lóg-hajós minden baj nélkül kötött ki.

Életunt urinő.

Trummer Józsefné, született Heisler Hedvid 52 éves magánzónó ma reggel Budapesten a Nagymező-utca 24. szám alatti lakásának a második emeletéről, öngyilkossági szándékból le akart ugrani az udvari kövezetre. A legkritikusabb pillanatban azonban megakadályozták az életunt nőt végzetes szándékában Trummernét, akivel később megígértették a hozzá tartozói, hogy nem tesz kárt önmagában, magára hagyták, hogy magához térjen, izgatottsága lecsillapodjék. Az

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata munka felvételi irodáját Kossuth-és Városház-utca sarkára helyezte át.

urinő, amikor egyedül maradt, újabb öngyilkossági kísérletet követett el. Egy kis üveg szublimát oldatot ivott ki ugyanis, amitől oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy a mentőknek kellett a makacs öngyilkost a Rókus-kórházba szállítani.

Gyanus eltűnés.

A budapesti Király-utca 39. szám alatti „Elite”-szálloda portása a fővárosi főkapitányságon tegnap bejelentette, hogy Francsa Tódor hannoveri születésű 43 éves aktív porosz őrnagy, aki náluk e hó 11-ike óta meg volt szállva, eltűnt. Miután azt hiszik, hogy a fővárosi viszonyokkal ismeretlen előkelő vendégnek valami kellemetlensége történhetett, a rendőrség a szálloda bejelentésére most keresi az őrnagyot.

A cigányprimás vérengzése.

Békéscsabáról jelentik: Tassi Albert körorladányi cigányprimás ittas állapotban megakarta ölni feleségét. Tassi bátyja az aszszony segítségére ment, mire ez ittas fővel bátyját szivenszurta, ki szörnyethalt. A gyilkos cigány öngyilkossági szándékból a Körösbe ugrott, de a csendőrök kifogták és letartóztatták.

Aratósztrájk.

Békéscsabáról jelentik, hogy Schvarz Ferenc füzesgyarmati birtokán 34 aratómunkás sztrájkba lépett. A csendőrség felszólítására azután 16 munkás munkába lépett, a többiek pedig letartóztatták. — Bassó Simon pomázi uradalmában 200 arató sztrájkol, akik a szerződésben kikötött bérel s termék silánysága miatt nincsennek megelégedve. Minthogy zavaroktól lehet tartani, a hatóság intézkedett, hogy kellő számú csendőr menjen a helyszínére.

Zsarolási kísérlet a ligánál.

A liga titkára, Szántó Béla feljelentést tett a budapesti főkapitányságon, hogy egy magát Kepes Mártonnak nevező, állítólagos hírlapíró, aki a „Magyar Nemzet” és „Budapesti Napló” munkatársának mondotta magát, nála az iparesarnokban, ahol jelenleg a liganyeremények kiosztása folyik megjelent és zsarolási kísérletet tett, amelyre Szántó Béla az ott szolgálatot tevő Baksay rendőrfelügyelőt hívatta be, aki Kepest előállította a főkapitánysághoz, itt megállapították, hogy Kepes sem a Magyar Nemzet, sem a Budapesti Napló, hanem a Napló című zuglap munkatársa. Tagadta, hogy zsarolni akart volna, csak tudakozódott Szántónál. Kepest, miután kihallgadták, elengedték a rendőrségről.

Óriási tűz a Varga-kertben.

Leégett gyártelep.

Ma éjszaka óriási tűz pusztított a Varga kertben. A kert hátsó részén levő Balog-féle seprű és meszelőnyél gyár, mely Grósz Testvérek tulajdonát képezi, éjjel 12 órakor kigyuladt. A tűz pár perc alatt hatalmába kerítette a gyártelep összes épületeit. A nagyrészen fából készült helyiségek lángtengerben usztak. A tűz elhamvasztotta a raktárhelyiségben felhalmozott kész és félíg kész árukat valamint az egész deszkaanyagot, mely a gyártelep udvarán állott.

Az oltás szinte lehetetlen volt. Bár a tüzlőtség erős készütséggel alig tíz perccel a tűz kitörése után a helyszínen termelt, vajmi kevés eredményt érhetett el, mert a könnyen gyúlékony deszkaanyag egyre jobban égett s a tűz folyton új tápot nyert.

Nagy baj volt, hogy a tüzlők az oltáshoz vizet a közelben nem kaphattak s így kénytelenek voltak oda, a Varga-kert hátsó részére a Csapó-utcán levő tüzlő-laktanyából hordatni a vizet. Valamennyire segített a bajon az, hogy a gyártelephez közel eső fűtőházból már a tűz kitörésekor szállíthattak

vizet az oltáshoz, de az ott lévő vízmennyiség hamarosan kiapadt.

A tűz pedig egyre terjedt. Leégett a gyártelep mellett lévő ház is, mely egy szegény napszámos embernek, Lada Istvánnak tulajdonát képezte. Valamint belekaptak a lángok Szabó Sándor házába is, de itt sikerült a veszedelemnek elejét venni.

A tüzlőket Szikszay Gyula főparancsnok vezette. Miután a kézi feckendők elégtelennek bizonyultak a tűz lokalizálására, a parancsnok a helyszínre hozatta az új gőzfeckendőt. A gőzfeckendővel husz perc alatt a tüznél teremtek a tüzlők és ettől kezdve már eredményesebben ment az oltás. Ahova a gőzfeckendő óriási erővel a vizsugarat vágta, ott a lángok nyomban kialudtak.

A rendet öt csendőrzárat és a katonaság tartatta fenn nagynehezen, mert az égő telep környékét óriási néptömeg állta körül. Az egész Varga-kert talpon volt, de sok embert vitt ki a városból is a felvert harangok és a tüzlő-trombiták hangja.

A tűz, dacára a nagy tüzlő-apparátus derekas munkájának, éjjel három órakor (lapunk zárta) még mindig tart. A kár óriási, meghaladja a háromszázezer koronát, mely azonban állítólag megtérül, miután a gyártelep biztosítva volt. Ellenben nem térül meg a kára a szegény Lada Istvánnak, kinek mindene bentégett kis házában.

A tűz a telefon huzalokat is hosszú vonalon megrongálta, miáltal szintén nagy kárt okozott. Ott a helyszínén azt a hírt terjesztették, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett. Ezt természetesen nem volt módunkban ellenőrizni. Viszont más oldalról azt mondják, hogy a kellő ellenőrzés hiánya okozta a tüzet. Így a többek között a szomszédok azt állítják, hogy ma egész nap nagy petroleum szag terjedt ki a gyárból. Valószínűleg, hogy a petroleummal vagy más lobbánékony anyaggal gondatlanul bántak és ez okozta a tüzet.

TÁVIRATOK.

A király nyári programja.

Bécs, július 21. A király Ischből. a tiroli jubileumra megy, majd onnan Regensbe utazik, hol megfogja tekinteni Zeppelin fölszállását. Szeptember 8-tól kezdve résztvesz a magyarországi hadgyakorlatokon, hol megjelenik Vilmos német császár és Ferencz Ferdinánd trónörökös is. Azt a hírt, mintha a morvaországi hadgyakorlatokra eljönne az orosz cár is, Bécsben megeafolják.

Az új francia miniszterelnök.

Paris, jul. 21. Fallieres köztársasági elnök ma fogadta Millerand-t az első szocialista miniszterelnököt. Az a hír van elterjedve, hogy őt fogja megbizni Fallieres a kormányalakítással.

Szerkesztői üzenetek.

Karcagi előfizető. Persze, hogy elírás volt. Dr. Ábrahám Dezső képviselőt mi, debreceniek ismerjük a legjobban. Hiszen még a testvére, az író sem Emil, hanem Ernő.

D. Megkaptuk mi azt a könyvet. Ösmeretnő is fogjuk.

B. Szeged. Farkas Berti bátyánk már nem mátai biztos. Nyugalmazva van; de kedélye még mindig a régi jóízű, magyaros kedély.

Egy valaki. Ösmeretlenektől névtelenül megírt közleményeket nem fogadunk el,

Közgazdaság.

Budapesti gabonatőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 21.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. — Lanyha irányzat mellett 20000 métermázsra került forgalomba 15—20 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel olcsóbb, a többiek nyugodtak. Idő: szép.

Buza októberre	13'68—69
Buza áprilisra	13'93—94
Rosz októberre	9'86—87
Zab októberre	7'56—57
Tengeri júliusra	7'72—73
Tengeri augusztusra	7'80—81
Tengeri májusra	6'88—89
Repece augusztusra	14'25—35

Telefonok, villamos csengők, villámhárítók berendezését, — javítását szakszerűen és jutányosan készít

Földvári L.

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám. 21

A cséplés kezdetén

ajánlok: gépolajzókat, tömitéseket,

I. rendű gépsziját.

buzaminóság mérő és egyéb mérlegeket, általában minden gépészeti cikket

Sesztina Lajos

vaskereskedése DEBRECEN

23 Piác-utca 23. szám alatt.

Donogán és Somossy

Debreczen,

≡ Kistemplom-bazár. ≡

Mosó kelme ujdonságok!!

Zefir, Batist, Ottománvászón, Kreton, Voile de laine

Óriási raktára!!

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma.
DEBRECZEN, Főpiac 31. szám alatt
a városházzal szemben.

Bel- és külföldi gyógyszer-különlegességek,

a naponta felmerülő

hasonszenvi gyógyszerek, kötszerek, szépítő szerek.

➔ Gyógyszerujdonságok legnagyobb raktára ➔
DEBRECZEN és vidékére.

18

Alapított 1561.

Telefon : 270.

Debreczen szab. kir. város

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(Városházépület, Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig,

jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésebben állíttatnak ki. Vidéki megrendeléseket gyorsan és

pontosan eszközöl.

Tartós betűrekből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

APRÓ HIRDÉTESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér,
a egkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. 1. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha tartsat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik; „Érdek nélkül”, „Csak titokban”, „Mégegyszer”, „Béla” jeligére.

Intelligens fiatalember ismeretségi hiányában ezuton keresi urleány vagy özvegy urió barátságát. Nem futó kalandot hajszol, hanem kölcsönös rokonszenven alapulo szórakoztató barátságot óhajt. Leveleket Carmen jeligére a kiadóba.

Elutazás miatt 1—2 hét mulva személyesen válaszolok leveledre, cimem addig Anna lak, Csizfűrdő.

Ajánlat

Izléses virágcsokrok a legszebb kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek.

A legjobb ízű aromás pörkölt kávé Félégházynál kapható. Villanyüzemű kávé pörköldé a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

Használt és új boros hordók minden nagyságban eladók, Péterfia 76. sz.

Kapukulesot és mindenféle lakatos munkát gyorsan készít Juhász István műlakatos műhelye. Kazinczy-u. 2.

A csépléshez szükséges gépszijak 1. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Uraktól levett óeska ruhákat igen tisztességgel árban vesz Rosenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Gramofon és lemezujdonságok raktára Molnár Testvéreknél Egyház-tér 3.

Mosókemo ujdonságok óriási raktára Donogan és Somossynál.

Egy üv. g Mollitergin 1 kor. Mihalovits Jenő gyógyszerárában Főpiac 31.

Blatner Gyulanál lőtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Kereslet.

Kézimunkában jártas, jobb családból való leány fölvetetik Krausz Gyula kézimunka üzletében. 28

Négy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik, Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe.

Szombaton elvezett egy munkakönyv 4 bizonyítvánnyal, kérem a megtalálót adja át a szerkesztőségnek. 57

Eladás.

Ermelléki hegyi bor, nagymennyiségben eladó. Csapó-u. 27.

Bihar-Diószegen közel a vasúthoz, 6 hold bőtermő szőlő teljes berendezéssel, pince és egyéb mellékkel eladó, bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában.

Eladó szőlő. Kiskágyán, Kopeczky József tulajdonát képező két hold szőlő gyümölcsös-sel, teljesen felszerelve épületekkel, borpincével eladó. Vevők Kass Jánosnál, Szeged, jelentkezhettek. Ügynökök kizárva. 52

Kitűnő használt hegedű eladó. Cim a kiadóban.

Kitűnő írógép, a leg jobb modelű, más vállalkozás miatt olesón, esetleg részletfizetésre is eladó, bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

143—1909. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel köz-hírré teszi, hogy a nagyváradi kir. járásbíró-ságnak 1905. évi V. I. 2288—4. számú vég-zése következtében dr. Körmendi Gyula ügy-véd által képviselt Herczig Miksa javára 74 korona 72 fill. s jár. erejéig 1906. évi január hó 20-án Szalárdon foganatositott ki-elégítési végrehajtás útján felül foglalt és 615 koronára becsült ingóságok, u. m.: buto-rok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a derecskei kir. járás-bíró-ság 1909-ik évi V. 30—4. számú végzése folytán 74 kor. 72 fill. tőkekövetelés és jár. erejéig Derecskén leendő megtartására 1909. évi augusztus hó 5-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzeik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hi-va-talnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetes mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok-at mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Derecskén, 1909. évi július hó 18. napján.

Nedeczky K. Aladár,
kir. jbiró végrehajtó.

Meghívás.

A DEBRECZENI SZŐLŐ és BORTERMELŐ SZÖVETKEZETNEK 1909. évi augusztus 5-én, esütörtökön d. u. 4 órakor, a Kereskedő társulat tanácskozó termében tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy: Bekebelezett kölcsön konvertálása.
Kelt Debreczenben, 1909 július 16-án tartott ülésünkből.

Az Igazgatóság.

Jegyzet: A közgyűlésen minden szövetkezeti tagnak szavazata van. Egy üzletrész egy szavazat gyakorlására jogosít, amely akár személyesen, akár valamelyik szövetkezeti tag által képviselve érvényesíthető, husz szavazatnál többet azonban senki sem gyakorolhat, akár saját nevében, akár meghatalmazás alapján együtt (Alapszabály 8. és 9. §§.)

Hol van a fogorvos? EGYHÁZ-TÉR 3.
~ SZÁM ALATT ~

Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárában, hol mindenkit meg-nevetet. Legújabb felvételek: Baumann Károly, Atyai tanácsa, Marcsa lánya esküvőjénél. RÓZSA LAJOS legújabb magyar nő-tája Nem tud senki semmit rólam. Schlezák leghíresebb opera énekes. Környei Béla pesti opera énekes legújabb felvétel. Tessék meggyőződni. 30

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

MOSÓ ÁRUK!

női ruhákra, budai kékfestő voálok
cosmanosi savannak, judisch fau-
lard, batiszt, atlasz szatin 120 cm.
széles sima szines francola batisztok, himzett
és aszur batisztok, angol zefirek és szerb
vásznak

legolcsóbb szabott árban
kész női ruhák és bluzok
himzett batisztban.

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára
Debreczen, Rózsa-u. 1.

Alapított 1842. évben.

Alapítva 1887-ben.

Juhász István

épület és műlakatos

Kazinczy-utca 2. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó
munkálatokat, u. m. épület, sirke-
ritések, vasszerkezeti munkálatokat
stb. a legjutányosabb árban. —

≡ Gyors és pontos kiszolgálás. ≡